
**Chambre des Représentants
de Belgique**

SESSION ORDINAIRE 1996 - 1997 (*)

2 OCTOBRE 1997

PROJET DE LOI

**modifiant la loi du
28 octobre 1996 relative à
la restitution de biens
culturels ayant quitté
illicitement le territoire de
certains Etats étrangers**

EXPOSE DES MOTIFS

MESDAMES, MESSIEURS,

Le présent projet de loi a pour but de réaliser la transposition dans notre législation de la directive 96/100/CEE du 17 février 1997 «relative à la restitution de biens culturels ayant quitté illicitement le territoire de certains Etats étrangers».

Pour mémoire, la directive de base 93/7/CEE du 15 mars 1993 — transposée par la loi du 28 octobre 1996 — a pour but, selon son préambule, de mettre en place un système permettant aux Etats membres d'obtenir la restitution, sur leur territoire, de certains biens culturels classés trésors nationaux de valeur artistique, historique ou archéologique au sens de l'article 36 du Traité instituant la C.E.E. et qui ont quitté leur territoire illicitement.

Il se fait que la présente directive, fondée — comme le texte de base — sur l'article 100 A du Traité instituant la C.E.E. qui concerne l'établissement et le fonctionnement du marché intérieur, tend à requalifier certaines catégories de biens culturels visées par la directive.

(*) Troisième session de la 49ème législature

**Belgische Kamer
van Volksvertegenwoordigers**

GEWONE ZITTING 1996 - 1997 (*)

2 OKTOBER 1997

WETSONTWERP

**tot wijziging van de wet van
28 oktober 1996 betreffende de
teruggave van cultuuroederen
die op onrechtmatige wijze buiten
het grondgebied van bepaalde
buitenlandse Staten zijn gebracht**

MEMORIE VAN TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Dit ontwerp van wet strekt ertoe de Richtlijn 96/100/EEG van 17 februari 1997 «betreffende de teruggave van cultuuroederen die onrechtmatige wijze buiten het grondgebied van bepaalde buitenlandse Staten zijn gebracht», in Belgisch recht om te zetten.

Ter herinnering zij vermeld dat de basisrichtlijn 93/7/EEG van 15 maart 1993 - omgezet door de wet van 28 oktober 1996 - naar luid van de preambule tot doel heeft een teruggaveregelings tot stand te brengen, dewelke de Lid-Staten de mogelijkheid geeft de terugkeer naar hun grondgebied te verkrijgen van bepaalde cultuuroederen die, in de zin van artikel 36 van het Verdrag tot oprichting van de EEG, als nationaal artistiek, historisch en archeologisch bezit worden beschouwd en die op onrechtmatige wijze buiten hun grondgebied gebracht zijn.

Welnu, de huidige richtlijn, die — zoals de basistekst — gegrond is op artikel 100 A van het Verdrag tot oprichting van de EEG, dat betrekking heeft op de instelling en de werking van een interne markt - strekt ertoe bepaalde categorieën van door de richtlijn bedoelde kunstvoorwerpen te herkwalficeren.

(*) Derde zitting van de 49ste zittingsperiode

Il s'agit notamment de tableaux réalisés à l'aide de couleurs à l'eau, de gouache et de pastel considérés selon les traditions artistiques dans la Communauté soit comme des peintures, soit comme des dessins et visés en tant que tels dans l'annexe de la directive de base 93/7/CEE. De la catégorie 3 relèvent notamment «les tableaux et peintures faits entièrement à la main, sur tout support et en toutes matières» alors que relèvent de la catégorie 4 — outre «les mosaïques» — «les dessins faits entièrement à la main, sur tout support et en toutes matières».

Comme il est prévu dans les considérants de la Directive 96/100, cette situation pourrait donner lieu, dans le cadre du marché commun, à de sérieuses différences de traitement des objets d'art visés, selon l'Etat membre où ils se trouvent, étant donné que les seuils de valeur s'appliquant aux catégories 3 et 4 sont différents, notamment 150.000 écus pour les tableaux et 15.000 écus pour les dessins.

Considérant que l'expérience montre que «les tableaux réalisés à l'aide de couleur à l'eau, de gouache et de pastel» atteignent un niveau de prix plutôt plus élevé que celui «des dessins» mais nettement inférieur à celui «des peintures à l'huile ou à la détrempe», on a estimé qu'il convient de classer «les tableaux réalisés à l'aide de couleurs à l'eau, de gouaches et de pastel» dans une nouvelle catégorie intermédiaire, avec un seuil de 30.000 écus.

Par ailleurs, le renvoi (1), qui a trait aux objets «ayant plus de 50 ans en n'appartenant pas à leurs auteurs» doit être repris, mais l'objet de ce renvoi ne doit pas être répété explicitement, étant donné qu'il vaut déjà pour d'autres catégories d'objets d'art, comme p. ex. «les photographies, les films, etc...» qui restent inchangées.

Le Ministre de la Justice,

S. DE CLERCK

Het betreft met name aquarellen, gouaches en pasteltekeningen die overeenkomstig de kunsttradities binnen de Gemeenschap hetzij als schilderijen, hetzij als tekeningen worden beschouwd en als zodanig in de bijlage bij de basis-richtlijn 93/7/EEG bekend waren. Categorie 3 heeft met name betrekking op «afbeeldingen en schilderijen die geheel met de hand zijn vervaardigd, ongeacht op welke ondergrond en van welke materialen, terwijl categorie 4 betrekking heeft - benevens op «mozaïeken» - op «tekeningen die geheel met de hand zijn vervaardigd, ongeacht op welke ondergrond en van welke materialen».

Zoals in de overwegingen van de Richtlijn 96/100 wordt vermeld kan deze materie binnen de interne markt leiden tot ernstige verschillen in de behandeling van de geïsoleerde kunstvoorwerpen, naargelang de Lid-Staat waar zij zich bevinden, in acht genomen dat de op de categorieën 3 en 4 toepasselijke waarderempels verschillend zijn, met name 150.000 ecu voor schilderijen en 15.000 ecu voor tekeningen.

Overwegende dat, zoals blijkt uit de ervaring, het door «aquarellen, gouaches en pasteltekeningen» gehaalde prijsniveau doorgaans hoger ligt dan dat van «tekeningen» en veel lager dan dat van «olieverf- en temperaschilderijen» heeft men het derhalve aangegeven geoordeeld «aquarellen, gouaches en pasteltekeningen» onder te brengen in een nieuwe, intermediaire categorie met een waarderempel van 30.000 ecu.

Overigens dient ook de verwijzing (1) die betrekking heeft op voorwerpen «ouder dan 50 jaar en niet meer in het bezit van de maker» behouden te blijven, doch dient het voorwerp van die verwijzing niet uitdrukkelijk herhaald te worden, omdat zij ook reeds geldt voor andere categorieën kunstvoorwerpen, zoals o.m. «fotoafdrukken, films, enz...» « dewelke ongewijzigd behouden blijven.

De Minister van Justitie,

S. DE CLERCK

AVANT-PROJET DE LOI

soutmis à l'avis du Conseil d'Etat

—————

**Avant-projet de loi modifiant la loi du
28 octobre 1996 relative à la restitution
de biens culturels ayant quitté
illicitement le territoire de
certains Etats étrangers.**

—————

Article premier

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art. 2

A l'annexe à la loi du 28 octobre 1996 relative à la restitution de biens culturels ayant quitté illicitement le territoire de certains Etats étrangers sont apportées les modifications suivantes :

1° Dans la rubrique A, les catégories 3 et 4 sont remplacées par les catégories suivantes :

«A.3. Tableaux et peintures, autres que ceux des catégories 3.1 et 4, faits entièrement à la main, sur tout support et en toutes matières (1);

3.1. Aquarelles, gouaches et pastels faits entièrement à la main, sur tout support (1);

4. Mosaïques, autres que celles classées dans les catégories 1 ou 2, réalisées entièrement à la main, en toutes matières, et dessins faits entièrement à la main, sur tout support et en toutes matières (1)».

2° Dans la rubrique B, il est inséré une catégorie «30.000», rédigée comme suit :

«30.000

3.1.(Aquarelles, gouaches et pastels)».

VOORONTWERP VAN WET

onderworpen aan het advies van de Raad van State

—————

**Voorontwerp van wet tot wijziging van de wet van
28 oktober 1996 betreffende de teruggave van
cultuurgoederen die op onrechtmatige wijze
buiten het grondgebied van bepaalde
buitenlandse Staten zijn gebracht.**

—————

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

In de bijlage van de wet van 28 oktober 1996 betreffende de teruggave van cultuurgoederen die op onrechtmatige wijze buiten het grondgebied van bepaalde buitenlandse Staten zijn gebracht, worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° In de rubriek A, worden de categorieën 3 en 4 vervangen door de volgende categorieën :

«A.3. Afbeeldingen en schilderijen die niet tot de categorieën 3.1 of 4 behoren en geheel met de hand zijn vervaardigd, ongeacht op welke ondergrond en van welke materialen (1);

3.1. Aquarellen, gouaches en pasteltekeningen die geheel met de hand zijn vervaardigd, ongeacht op welke ondergrond (1);

4. Mozaïeken, ongeacht van welke materialen, die geheel met de hand zijn vervaardigd en niet tot categorie 1 of 2 behoren, en tekeningen die geheel met de hand zijn vervaardigd, ongeacht op welke ondergrond en van welke materialen (1)».

2° In de rubriek B wordt een categorie «30.000» ingevoegd, luidend als volgt :

«30.000

3.1. (Aquarellen, gouaches en pasteltekeningen)».

AVIS DU CONSEIL D'ETAT

Le CONSEIL D'ETAT, section de législation, deuxième chambre des vacances, saisi par le Ministre de la Justice, le 4 août 1997, d'une demande d'avis, dans un délai ne dépassant pas un mois, sur un projet de loi «modifiant la loi du 28 octobre 1996 relative à la restitution de biens culturels ayant quitté illicitement le territoire de certains Etats étrangers», a donné le 25 août 1997 l'avis suivant :

Observation préalable

Le projet de loi examiné a pour objet de transposer dans la législation belge la directive 96/100/CEE du 17 février 1997 «relative à la restitution de biens culturels ayant quitté illicitement le territoire de certains Etats étrangers». L'article 2, alinéa 2, de cette directive prévoit que les dispositions assurant la transposition de la directive contiennent une référence à la présente directive ou sont accompagnées d'une telle référence lors de leur publication officielle, les modalités de cette référence étant arrêtées par les Etats membres.

Pour procurer exécution à cette disposition de la directive, il est suggéré que, lors de la publication de la loi dans le Moniteur belge, il soit fait mention en note de bas de page de ce que cette loi a pour objet de transposer en droit interne ladite directive ⁽¹⁾.

Pour le surplus, le projet examiné n'appelle que les quelques observations de forme ci-après.

Arrêté de présentation

Le texte néerlandais de l'arrêté de présentation devrait être rédigé ainsi qu'il est proposé dans la version néerlandaise du présent avis.

Art. 2

1. Il est préférable d'écrire la phrase introductive comme suit :

«**Art. 2** Dans l'annexe à la loi du ...», plutôt que «A l'annexe de la loi du ...».

¹ Par la même occasion, il pourrait également être mentionné, dans la même note, que la loi du 28 octobre 1996 relative à la restitution de biens culturels ayant quitté illicitement le territoire de certains Etats étrangers transpose en droit interne la directive 93/7/CEE du Conseil du 15 mars 1993 relative à la restitution de biens culturels ayant quitté illicitement le territoire d'un Etat membre, une telle mention ayant été omise lors de la publication de cette loi dans le Moniteur belge du 21 décembre 1996.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, tweede vakantiekamer, op 4 augustus 1997 door de Minister van Justitie verzocht hem, binnen een termijn van ten hoogste een maand, van advies te dienen over een ontwerp van wet «tot wijziging van de wet van 28 oktober 1996 betreffende de teruggave van cultuurgoederen die op onrechtmatige wijze buiten het grondgebied van bepaalde buitenlandse Staten zijn gebracht», heeft op 25 augustus 1997 het volgende advies gegeven :

Voorafgaande opmerking

Het onderzochte ontwerp van wet strekt ertoe richtlijn 96/100/EEG van 17 februari 1997 «betreffende de teruggave van cultuurgoederen die op onrechtmatige wijze buiten het grondgebied van bepaalde buitenlandse Staten zijn gebracht» in de Belgische wetgeving om te zetten. Artikel 2, tweede alinea, van die richtlijn schrijft voor dat naar die richtlijn moet worden verwezen in de bepalingen waarbij de richtlijn wordt omgezet of bij de officiële bekendmaking van die bepalingen, waarbij de regels voor die verwijzing door de lidstaten worden vastgesteld.

Om die bepaling van de richtlijn uit te voeren, wordt voorgesteld om bij de bekendmaking van de wet in het Belgisch Staatsblad in een voetnoot te vermelden dat deze wet ertoe strekt de voormelde richtlijn in het interne recht om te zetten ⁽¹⁾.

Voor het overige geeft het onderzochte ontwerp alleen aanleiding tot de luttel opmerkingen over de vorm die hierna volgen.

Indieningsbesluit

Men schrijve :

«..., in Onze naam aan de Wetgevende Kamers voor te leggen ...(voorts als in het ontwerp)».

Art. 2

1. In de Franse tekst is het beter de inleidende zin als volgt te stellen :

«**Art. 2.** Dans l'annexe à la loi du ...» in plaats van «A l'annexe de la loi du ...».

¹ Bij die gelegenheid zou in dezelfde voetnoot eveneens kunnen worden vermeld dat de wet van 28 oktober 1996 betreffende de teruggave van cultuurgoederen die op onrechtmatige wijze buiten het grondgebied van bepaalde buitenlandse Staten zijn gebracht strekt tot omzetting in het interne recht van richtlijn 93/7/EEG van de Raad van 15 maart 1993 betreffende de teruggave van cultuurgoederen die op onrechtmatige wijze buiten het grondgebied van een Lid-Staat zijn gebracht, aangezien men bij de bekendmaking van die wet in het Belgisch Staatsblad van 21 december 1996 verzuimd heeft zulk een vermelding aan te brengen.

2. Dans l'énumération des modifications prévues au 1°, il convient de supprimer la référence au point «A.3.» et d'écrire uniquement «3.».

3. Il est d'usage d'insérer dans l'énumération un point «3bis» plutôt qu'un «3.1».

4. Au 2°, il est préférable d'écrire «Dans la rubrique B, il est inséré une catégorie «30.000» entre les catégories «15.000» et «50.000», rédigée comme suit :

«30.000

— 3bis (Aquarelles, gouaches et pastels)».

La chambre était composée de

MM. :

R. ANDERSEN, *président de chambre*;

P. HANSE,
P. QUERTAINMONT, *conseillers d'Etat*;

F. DELPEREE *assesseurs de la*
J.-M. FAVRESSE *section de législation*;

Mme :

M. PROOST, *greffier*.

Le rapport a été présenté par M. X. DELGRANGE, auditeur adjoint. La note du Bureau de coordination a été rédigée et exposée par Mme F. CARLIER, référendaire adjoint.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise a été vérifiée sous le contrôle de M. P. LIENARDY, conseiller d'Etat.

Le Greffier,

M. PROOST

Le Président,

R. ANDERSEN

2. In de opsomming van de wijzigingen die men in onderdeel 1° wil aanbrengen, behoort de verwijzing naar punt «A.3.» te worden vervangen door de verwijzing naar punt «3.».

3. In een opsomming wordt in de regel een punt «3bis» opgenomen in plaats van een punt «3.1».

4. In onderdeel 2° is het beter te schrijven «In de rubriek B wordt tussen de categorieën «15.000» en «50.000» een categorie «30.000» ingevoegd, luidend als volgt :

«30.000

— 3bis (Aquarellen, gouaches en pasteltekeningen)».

De kamer was samengesteld uit

H.H. :

R. ANDERSEN, *kamervoorzitter*;

P. HANSE,
P. QUERTAINMONT, *staatsraden*;

F. DELPEREE, *assessoren van de*
J.-M. FAVRESSE *afdeling wetgeving*;

Mevr. :

M. PROOST, *griffier*.

Het verslag werd uitgebracht door de H. X. DELGRANGE, adjunct-auditeur. De nota van het Coördinatiebureau werd opgesteld en toegelicht door Mevr. F. CARLIER, adjunct-referendaris.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst werd nagezien onder toezicht van de H. P. LIENARDY, staatsraad.

De Griffier,

M. PROOST

De Voorzitter,

R. ANDERSEN

PROJET DE LOI

ALBERT II, ROI DES BELGES,

A tous, présents et à venir,
SALUT.

Sur la proposition de Notre Ministre de la Justice,

NOUS AVONS ARRÊTÉ ET ARRÊTONS :

Notre Ministre de la Justice est chargé de présenter en Notre Nom aux Chambres législatives et de déposer à la Chambre des Représentants le projet de loi dont la teneur suit :

Article premier

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art. 2

Dans l'annexe de la loi du 28 octobre 1996 relative à la restitution de biens culturels ayant quitté illicitement le territoire de certains Etats étrangers sont apportées les modifications suivantes :

1° Dans la rubrique A, les catégories 3 et 4 sont remplacées par les catégories suivantes :

«3. Tableaux et peintures, autres que ceux des catégories 3bis et 4, faits entièrement à la main, sur tout support et en toutes matières (1);

3bis. Aquarelles, gouaches et pastels faits entièrement à la main, sur tout support (1);

4. Mosaïques, autres que celles classées dans les catégories 1 ou 2, réalisées entièrement à la main, en toutes matières, et dessins faits entièrement à la main, sur tout support et en toutes matières (1)».

WETSONTWERP

ALBERT II, KONING DER BELGEN,

Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen,
ONZE GROET.

Op de voordracht van Onze Minister van Justitie,

HEBBEN WIJ BESLOTEN EN BESLUITEN WIJ :

Onze Minister van Justitie is gelast het ontwerp van wet, waarvan de tekst hierna volgt, in Onze naam aan de Wetgevende Kamers voor te leggen en bij de Kamer van Volksvertegenwoordigers in te dienen :

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

In de bijlage van de wet van 28 oktober 1996 betreffende de teruggave van cultuuroederen die op onrechtmatige wijze buiten het grondgebied van bepaalde buitenlandse Staten zijn gebracht, worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° In de rubriek A, worden de categorieën 3 en 4 vervangen door de volgende categorieën :

«3. Afbeeldingen en schilderijen die niet tot de categorieën 3bis of 4 behoren en geheel met de hand zijn vervaardigd, ongeacht op welke ondergrond en van welke materialen (1);

3bis. Aquarellen, gouaches en pasteltekeningen die geheel met de hand zijn vervaardigd, ongeacht op welke ondergrond (1);

4. Mozaïeken, ongeacht van welke materialen, die geheel met de hand zijn vervaardigd en niet tot categorie 1 of 2 behoren, en tekeningen die geheel met de hand zijn vervaardigd, ongeacht op welke ondergrond en van welke materialen (1)»

2° Dans la rubrique B, il est inséré une catégorie «30.000» entre les catégories «15.000» et «50.000», rédigée comme suit :

«30.000

3bis.(Aquarelles, gouaches et pastels)».

Art. 3

La présente loi entre en vigueur le 1er septembre 1997.

Donné à Bruxelles, le 25 septembre 1997.

ALBERT

PAR LE ROI :

Le Ministre de la Justice,

S. DE CLERCK

2° In de rubriek B wordt tussen de categorieën «15.000» en «50.000» een categorie «30.000» ingevoegd, luidend als volgt :

«30.000

3bis. (Aquarellen, gouaches en pasteltekeningen)».

Art. 3

Deze wet treedt in werking op 1 september 1997.

Gegeven te Brussel, 25 september 1997.

ALBERT

VAN KONINGSWEGE :

De Minister van Justitie,

S. DE CLERCK
